СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XL. Ч. 85. | Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 12 квітня 1932. | VOL. XL. | No. 85. | Jersey City, N. J., Tuesday, April 12, 1932. | THREE CENTS.

ЛИНДБЕРҐ ЗЛОЖИВ ВИКУП, А ДИТИНИ НЕМА

ГОПВЕЛ (Ню Джерзи). — В домі полковника Линдберґа новий смуток. Бо проголошено, що Линдберґ зложив перед тижнем $50,000 титулом викупу за викраденого сина, але означений час минув, а дитини не звернено.

Линдберґ виплатив окуп на руки посередника, котрий був указаний на тій записці, яку залишили в кімнаті дитини ті, що дитину викрали.

Линдберґ продовжує далі пошукування. А заразом згодився на те, щоби проголосити публично числа 5, 10 і 20 долярових банкнотів, які виасиґнувано як викуп Американські часописи передрукували ці числа та просять усіх, хто попав би на ці гроші, щоби повідомити про це поліцію, щоби вона могла далі шукати злочинців.

ВЛАДА НІДОЧОГО, ТОМУ СВІТ ПЕРЕЖИВАЄ КРІЗУ.

НЮ ЙОРК.—Заходами Карнеґійської Мирової Фундації виготовив д-р Николас Ботлер, президент Колюмбійського університету, звіт, у котрім виступає проти відокремлення серед якого живуть теперішні держави. Він каже, що ціле нещастя є в тім, що держави мають тепер боязливих людей у проводі, котрі не мають відваги сказати народови правду про те, що треба робити, щоби було ліпше. А многі провідні люди самі таки не знають, що робити, і ратуються високими митами, обстоюванням репарацій і домаганням воєнних довгів, себто обстоюють те, що веде світ до руїни.

ПОТРЕБУЮТЬ СВІЖИХ МІЛІОНІВ ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ.

НЮ ЙОРК. — З 828,000 безробітних міста майже 600,000 осіб живуть з публичної чи приватної допомоги. Френк Тейлор, комішенер, подає, що ціла допомогова акція міста провалиться з днем 1 червня, якщо не збереться свіжих $20,000,000, які потрібні на продовження допомогової акції до листопада.

Тейлор каже, що коли місто не подбає за ту нову допомогу, то сотки тисяч людей опиняться в в крайній нужді.

ПРОПОВІДУВАТИ, ЧИ ВІДВІДУВАТИ?

НЮ ЙОРК. — Д-р Роберт Норвуд, епископальний духовник величавої церкви св. Вартоломея на Парк евеню, заявив підчас проповіди, що дійшло до його відома, що парохіяни не є задоволені з нього, бо він не відвідує часто їх домів. У відповіди на цей закид він подав, що парохіяни мусять рішитися: чи вони хочуть мати пароха, котрий би добре проповідував, чи такого, що приходив би до них на балачки.

ГУВЕР ГОТОВ СЛУЖИТИ ЗА $1.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер побирає річну платню в сумі $75,000. Говорячи про покриття державного недобору й зменшення платень урядників, дав до пізнання, що він готов зрезиґнувати зі своєї платні на суму $74,999, себто побрати на рік 1 доляр.

Інші кажуть, що це неможливо йому зробити, бо це противиться конституції.

РЕКОРДОВИЙ МІСЯЦЬ ЩОДО САМОГУБСТВ.

ОЛБАНІ. — В нюйорськім стейті поповнено в лютім більше самогубств ніж колинебудь передше в тім місяці.

ЗА РЕЛІҐІЙНЕ ОБЄДНАННЯ ЖИДІВ.

ДЖЕРЗІ СІТИ. — На конвенції „Юнайтед Синаґоґ оф Америка", на котру прибуло яких 200 делеґатів від ріжних жидівських орґанізацій, рішено повести пропаґанду за реліґійне обєднання Жидів. Казали, що цього вимагає від Жидів справа Палестини, а далі положення Жидів в Европі. Треба Жидам обєднуватися, говорили інші, ще й тому, що й тут в Америці зачинають не приймати безробітних Жидів до роботи.

ЖЕРТВИ ЕКСПЛЬОЗІЇ.

СПРІНҐФІЛД (Месечусетс). — В частині міста, яку називають „Малою Сирією", вибухла з невідомих причин в однім домі експльозія, якої жертвою впали 5 осіб убитих і 12 тяжко ранених. Кажуть, що експльозія є ділом нюйорських ґенґстерів, котрі не могли дійти до згоди з власником дому гри, який здемольовано.

В КЕНТОКИ БЮТЬ СТУДЕНТІВ, КОТРІ ВІДВІДУЮТЬ МАЙНЕРІВ.

БІҐ СТО ГЕП (Вірджінія). — Пять студентів з Камонвелт Каледж, Аркензо, котрі вибралися до Кентоки, щоби привезти допомогу голодуючим майнерам у Галан, мусіли вертатися з нічим. Їх не допустила поліція до оглядин і розмови з майнерами, а як студенти вже покидали стейт, то поприв'язували їх до дерев у лісі, і так привязаних обкладали буками. Таке розповідають студенти.

ДОБРЕ ОРҐАНІЗУЮТЬ ДОПОМОГУ.

НЮ ЙОРК. — „Ди Блак Комюніті Орґанізейшен" розпочала третій тиждень своєї допомогової акції. Досі зорґанізовано допомогу в 10,508 блаках. В тій акції працює 61,000 добровольців.

ЯПОНІЯ ОСТЕРІГАЄ ЛІҐУ НАЦІЙ.

Японський уряд довів до відома Ліґи Націй, що інтереси Японії в Манджурії мають дуже важний для Японії характер. Тому кожде втручання Ліґи Націй, на підставі параграфу XV. статута Ліґи, щоб моглоб обмежити свободу ділання Японії в Манджурії, неминучо приведе до виступлення Японії з Ліґи Націй.

НАПАД БОЖЕВІЛЛЯ НА ДОРОЗІ.

На Панській вулиці в Чернівцях трапився незвичайний випадок. Прохожим упала в очі пані, що, йдучи, зпочатку спокійно, нараз почала розмахувати сильно руками та кричати. Люди окружили жінку. Вона заспокоїлася й пішла дальше. Йдучи не далеко, кинулася вона несподівано на трилітнього хлопчика, котрого мати вела за ручку, вхопила дитину за шию тай стала що сили душити. Прохожі тільки з великим напруженням виратували хлопця. Жінку завели на поліцію, де стверджено її ідентичність. Нещасна жінка — це учителька Евгенія В. з Іжешт. Її відставлено до дому божевільних.

ПСИ ЗАЇЛИ ПОЛІЦАЯ.

Поліцай Дмитро Маркулеску в Чернівцях, котрий терпить на епілептичні напади, впав у дуже траґічний спосіб жертвою своєї недуги. Він мав епілептичний напад і впав на подвірю дому ч. 6 при вул. Віторула. Нещасний лежав нерухомо, а підчас цього надбігли два пси й погризли йому ніс, вуха, та щоки. Мешканці дому запримітили це запізно. Хорого відвезли до лічниці, де він помер унаслідок тяжкого зранення.

ЗАСУД СОВІТСЬКИХ ШПИҐУНІВ.

Кишинівський воєнний суд розбирав справу совітських шпиґунів, Василя Василенка і А. Лосевої, котрі працювали в користь совітів півтора року. Їх арештували недавно в Бакові. Суд засудив Василенка на 10 літ примусових робіт і на кару 100,000 левів, а Лосеву на 7 літ тяжкої тюрми і 7,000 левів кари. — Цейсамий суд засудив вояка жандармерії, Н. Георгія, на 5 літ тюрми за дезертирство.

ТІСНО ЇМ У БОЖІМ ДОМІ.

В селі Комареві, пов. Сокаль, є трохи (чи навіть досить) Поляків, кольоністів. Вони рішили вибудувати собі „косцюлек" і розіслали збірщиків по повіті. В цім нічого злого, тільки що ті збірщики знаних зі шовінізму кольоністів підшиваються під Українців, навіть говорять по українськи. На запитання в одній хаті (в Сокалі), на що їм „дім Божий", коли в Комареві є вже церква, відповів „квестарж", що всі „не помістяться" в одним „Божім домі".

ВТІКАЧІ З СССР.

До села Кашуків, Маківської волости, пов. Рівне, прибули 7 утікачів з СССР, котрі перейшли польсько-радянський кордон. Втекли, кажуть, з села Должек — через колективізацію, яку їм насильно накидали. Кожний покинув свою господарку і втік, спасаючись від загибелі.

САМОГУБСТВО ВИЗНАЧНОГО КОМУНІСТА-ГАЛИЧАНИНА У ХАРКОВІ.

У Харкові покінчив самогубством бувший ректор Інституту Народньої Освіти в Харкові, останніми часами директор техніки (середня школа), проф. Мирослав Гаврилів. Покійний був переконаним комуністом і активним членом компартії від 1917 р. Ввесь час був дуже рухливим діячем у ділянці орґанізації вищого шкільництва в УСРР. Довший час почувався добре у своїй ролі. Але коли почалась там наґінка проти Галичан, тоді і Гаврилів попав мабуть у неласку. Вказувалаб на те обставина, що з ректора ІНО (вищої школи) перейшов на нижче становище директора техніки. Тамошні відносини спричинили в нього психічну депресію та нервовий розстрій, який і всунув йому до рук револьвер, щоби перервати терпіння.

Проф. Гаврилів був перед війною ґімназійним учителем у Стиниславові, а в часі большевицького побуту в Галичині (1920 р.) був комісарем освіти при большевицькому галицькому уряді.

Цікаве, що це вже другий з черги визначний комуністичний діяч-Галичанин кінчить самогубством. Перед кількома роками застрілився в Туркестані на засланню знаний прихильник Шумського, Максимович.

ЖИВЦЕМ ПОХОВАНІ В МОГИЛІ.

Гурт французьких послів робить заходи, щоби парлямент ухвалив закон проти 24-годинного реченця похоронів. Прихильники нового законопроєкту впевняють, що на кожну тисячу похованих — одного „покійника" ховають у могилу живцем. Цю ініціятиву французьких послів привитали дуже прихильно, бо у Франції на 37,000 громад лише у 26 громадах вимагають лікарського дозволу на похорони.

МИЛОСЕРДНИЙ ЗЛОДІЙ.

У Лондоні втікав злодій перед поліцаєм, та не дорогою, а дахами. Врешті—оглянувся злодій, аж його напасник поліцай влетів у дахове вікно. Це грозить йому смертю!—подумав злодій і, вернувшись, став ратувати поліцая. Коли прибуло ратункове поготівля, злодій утік. По якомусь часі його таки спіймали. Суд при розгляданні його справи взяв під увагу й те, що злодій виратував поліцая, який гнався за ним, від смерти, при цьому сам важко поранився в руку. Й тому—присуд був легкий.

КАРА ЗА СЛОВО „ШПІЦЕЛЬ".

Перед городським судом у Варшаві відбулася розправа проти студента техніки Адама Воліцького за те, що він аспіранта слідчого уряду, Юрія Лянґе, назвав шпіцлем. Воліцького засудили на місяць острої вязниці.

ЗАСТРІЛИВ СПЛЯЧУ ЖІНКУ.

На Горішньому Шлеську в Семяновіцах 49-літній ресторатор А. Брандвайн застрілив свою сплячу жінку й 11-літню дитину. Потім стрілив до себе. Стан його дочки і його важкий. Причина не відома.

ЗА УЧАСТЬ У ЙОРДАНІ ДО АРЕШТУ.

В цьогорічнім Йорданськім свяченню води в Мухавці, пов. Чортків, взяли місцеві хлопці участь на конях. До того попришивали собі на груди тризуби і поробили деревляні шаблі. Поліція старалася розіґнати ту кінну бандерію, але не могла. За те зробила донос до староства, яке всіх учасників покарало тридневним арештом з заміною на грошеву кару: 10 зол. Між покараними є Тарас Ліщинський, який має 11 літ. Тепер місцевий учитель має клопіт, бо батько Тараса приходив звільняти хлопця зі школи до арешту, а учитель не знає, що з тим зробити.

НАСЛІДКИ КРІЗИ.

В Петликівцях нових, пов. Бучач, покупували селяни у 1928 р. поле у ґрафа Коритовського. Продавець погодився був зразу на довгореченцеву сплату ціни за те поле, та відтак витягнув якось від людей векслі. Тепер селяни годяться навіть, щоб пішли на пропаще вже вплачені суми, які доходять до 600 долярів, щоб тільки не платити векслів, бо на їх викуплення не сталоб навіть гроша, який вони діставлиб за продажу своїх господарств.

БОРОТЬБА ЗА УКРАЇНСЬКУ МОВУ В ЦЕРКВІ.

Члени „Просвіти" з села Рахманова, пов. Кремянець, постановили відсвяткувати дня 9-го березня свято Шевченка разом з 5 сусідніми селами та з тієї нагоди відслужити панахиду в українській мові. Коли місцевий священик відмовився служити по українськи, селяни вислали делеґацію до консисторії в Кремянці з домаганням, щоби видали розпорядження їх священикови відслужити панахиду в українській мові. В консисторії сказали, що вони вміють служити лише по славянськи і такого розпорядження не дадуть. Делеґація звернулася з просьбою до гр.-кат. священика, о. Табінського, щоби він приїхав до Рахманова і відправив панахиду. Тому, що о. Табінський 9-го березня був у Варшаві, до Рахманова приїхав ректор дубенської духовної семинарії, о. Домбровський.

НАВІТЬ БЛОХИ ВИГИБАЮТЬ.

Пішла по світу весела вість: блохи загибають. Зацікавився цим німецький параритольоґ А. Газе. І по солідних, по німецькому звичаю, студіях, дійшов до переконання, що справді ця чорна змора зменшіла. Причиною цього явища є те, що наша температура часто й легко переходить від тепла до зимна й навпаки. А на це ці кровопийки дуже вразливі. Але заявив цей учений, що ще далеко той час, коли цих швидких сотворінь більш не буде!

ПОСТЯТЬ, АЛЕ НЕ ТОМУ, ЩО ПІСТ.

Греція з недостачі скота до різання спроваджує його зза кордону. Це спричинює слабкість грецької валюти. Ось тому уряд видав розпорядок, яким забороняє вбивання й розпродажу якогоб то не було мяса, опріч дробиння й дичини, в трох днях у тижні: середа, четвер, пятниця. Для хорих продаватиметься мясо за виказанням лікарської посвідки.

ҐІНДЕНБУРҐА ВИБРАНО ЗНОВУ ПРЕЗИДЕНТОМ

ОДЕРЖАВ АБСОЛЮТНУ БІЛЬШІСТЬ ГОЛОСІВ.

Комуністичний кандидат одержав значно менше голосів, ніж при першім голосуванню.

БЕРЛІН (Німеччина). — На повторних виборах на становище президента Німеччини Ґінденбурґ одержав 19,359,642 голосів. Це є абсолютна більшість і 6 міліонів більше від того, що одержав тепер Ґітлер. Комуністичний кандидат, Тельман, одержав усього 3,706,388 голосів, що є 1,276,809 голосів менше, ніж він мав підчас першого голосування. Ґінденбурґови тепер 84 років життя, а вибрано його на 7 років. Для Ґітлера поразка на виборах може стати кінцем його політичної карієри, бо цілком можливо, що тепер пічнеться розклад серед його прихильників.

Вибори порівнюючи пройшли спокійно. Лише в Гамбурґу вбито одного націоналіста-ґітлерівця підчас сутички націоналістів з комуністами. Там же поранено кількох ворохобників з обох сторін. В інших місцях, де були сутички між ворогуючими ґрупами підчас виборів, поліція скоро привертала спокій і вбитих не було. З перевибором президента Ґінденбурґа значно скріпилося становище канцлера Брінінґа, який властиво перевів ці вибори. Соціялдемократи розвинули були небувало активну аґітацію за перевибір Ґінденбурґа й тим значно ослабили голоси на Ґітлера та Тельмана.

У ФРАНЦІЇ ЗАДОВОЛЕНІ.

ПАРИЖ (Франція).—Отой самий французький натовп, що кілька років тому домагався суду й кари над фельдмаршалом Ґінденбурґом за його керування німецькою армією підчас війни, тепер з ентузіязмом кричав на вулицях Парижа „Хай живе Ґінденбурґ!", коли довідався про його перемогу на президіяльних виборах. Це свідчить про те, як Французи пильно придивляються до подій у Німеччині й бояться нового збройного конфлікту з нею.

В той час, як вуличний натовп радіє з приводу перемоги Ґінденбурґа, ґазета „Ля Матен" звертає увагу на те, що для підтримки президента Ґінденбурґа обєдналося 16 ріжних партій, а Ґітлер спирався переважно на голоси своєї одинокої партії. Ґазета каже, що тепер ще заскоро говорити про те, що в Німеччині буде все гаразд. Треба чекати виборів до краєвих соймів. Найближчі такі вибори відбудуться 24 квітня до пруського краєвого сойму.

ЗАМАХ НА ЖИТТЯ ПРЕЗИДЕНТА НІМЕЦЬКОГО БАНКУ.

БЕРЛІН (Німеччина). — В той час, коли президент німецького державного банку, Куно Лютер, спокійно розмовляв зі своїми знайомими біля ваґону на двірці, готуючись їхати до Базеля на фінансову нараду, в нього стрілив з револьвера фашист Кертшер. Куля легко поранила Лютера в руку, але це не перешкодило йому поїхати до Базеля.

Кертшера арештовано. Арештовано також співучастника цього замаху, д-ра Розена, економіста-письменника, що все виступав проти фінансових плянів та фінансової політики Лютера. Обидва вони заявили, що є противниками фінансової політики, яку провадить Лютер.

ВБИЛИ ВАТАЖКА ПОВСТАНЦІВ.

ХАРБІН (Манджурія). — Японська телеґрафічна аґенція повідомляє, що біля Алана в Манджурії вбито лідера повстанців ґенерала Тінґ Чао, що боровся проти манджурського уряду. Кажуть, що його вбив жовнір з його власної охорони.

КОМУНІСТИ ПОТЕРПІЛИ ПОРАЗКУ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — З Ганкова повідомляють, що правильні урядові війська одержали значну перемогу над комуністами на захід від Ганкова. На чолі комуністичної армії там стоїть ґенерал Го Люнґ, що колись був помічником ґенерала Кай Шека. Під його командою, кажуть, знаходиться принаймні 60-тисячна армія.

В останньому бою з правильною урядовою армією він стратив 4,000 жовнірів в убитих й кілька разів більше в поранених.

БЕЗРОБІТТЯ ТРОХИ ЗМЕНШИЛОСЯ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Скількість безробітних за останній місяць зменшилася на 98,000. Тепер у Німеччині зареєстровано 6,031,000 безробітних. Це зменшення приписують сезоновим працям, рільничим та іншим.

РІЧНИЦЯ ЕСПАНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

МАДРИД (Еспанія). — Вся Еспанія урочисто святкує першу річницю еспанської революції. Свята треватимуть цілий тиждень. За рік республиканканський уряд перевів цілу низку дуже важних соціяльних реформ і поволі закріплює своє становище в державі, пораючися з ріжними деструктивними та анархістичними виступами.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association. Inc

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРИГАДУЄ ТОГО „НАЙМЕНШОГО".

Вибори мають ту добру сторону, що, поминувши деяку демаґоґію та голословні обіцянки і пустомельство, всеж таки видвигають важні проблєми і дають змогу масам над ними застановлятись, а разом з тим голосуванням заважувати на змінах.

Критику нюйорського ґовернора, Френклина Рузвелта, якою він обняв економічну політику теперішньої адміністрації, треба вважати першою публичною атакою, поведеною правдоподібним демократичним кандидатом на президента. Але кандидатура тут не важна. Ні не важна заява Рузвелта, в якій він підчеркує, що відзивається до суспільности як звичайний горожанин, а не як речник одної партії, в тім випадку, демократичної. Важне одначе те, в чім властиво Рузвелт добачує лихо, коли стверджує такий факт, що половина населення краю знаходиться тепер над банкроцтвом. А важне це ще й тому, що не вважаючи на всі пляни, які виходять з Вашинґтону, всетаки безробіття, якщо не збільшується, то цілком певно не меншає. І банкроцтва найбільших і найстарших бизнесових фірм також зростають з кождим новим місяцем. Про нещасливе положення фармерської і робітничої верстви вже й не говорити. А велика частина так званої середньої кляси, оті всі дрібні урядовці, музиканти, артисти, вчителі, адвокати, лікарі й т. д., так збідніла, що шукає ратунку по ріжних добродійних інституціях.

А те все діється без огляду на те, що призначено й виасиґнувано міліярди долярів на допомогу великим банковим інституціям і на ріжні розбудови. Виходить, що та допомога допомагає на ділі малій скількости людей чи інституцій.

Ґовернор Рузвелт виходить з того заложення, що ціла акція вашинґтонської адміністрації є в зародку схиблена. А схиблена тому, що не дає властивої помочі тим, котрі одинокі можуть привернути краєви добробут. Вашинґтон дбає, каже Рузвелт, про „кавалєрію", як це робив Наполєон перед своїм упадком, а занедбує „піхоту". Влада дбає за великих банкирів і бизнесменів, а не ратує фармерів, від котрих добробуту залежить не то добробут, але й істнування половини людности Злучених Держав.

Наполєон, каже Рузвелт, переплатив свою помилку катастрофою під Ватерльо і такасама катастрофа грозить Америці, коли не буде змінена ціла система економічного ратунку краю; коли його ратунок не зачнеться від ратування „найменшого брата" — американського фармера.

Д. Д.

ПРИНАГІДНО.

(Докінчення)

В одній книзі, що вийшла свіжо в Німеччині, в якій автор (Ligeti) займає "Der Weg aus dem Chaos", читаємо, що кождий розуміє тільки те, що відповідає його натурі й чому вона може притакнути, та що „переконання наші залежать не від поглядів, а від хотіння". Це значить, що коли наші фільософи, хитаючись між ріжними поглядами, не знайшли одного сталого, — це значить, що вони мають стількиж і „хотінь", цебто ніякого. Це значить, що коли вони „розуміють" і Ґандія, і Нельсона (як символ), і IV універсал, і його гробокопателів, і експанзію Риму і заломання експанзії Европи, — то вони в суті річи розуміють все, й нічого н е х о ч у т ь. Не хочуть так безапеляційно й безрозумово, як хочуть Ґанді, Лєнін і Ватикан...

Це значить, що нема серед нашої еліти ні фанатиків церкви, ні її таких жеж неґаторів; ні фанатиків приватної власности, ні її завзятих противників; ні гарячих адептів окциденту, ні його нищителів; що ні релігійні, ні культурні, ні політично-економічні підвалини нашого національного облича (в своїм походженню і суті европейські), — не знайшли таких фанатичних оборонців, яких знайшли Євангелія, Коран і „Капітал".

Як інакше тревали при своїм інші, зрозумієте це, коли прочитаєте Достоєвського і Бакуніна, Бухаріна і Ґоркого, з їх вічним і незмінним: Moskoviae est imperate orbi universo... Зрозумієте це, коли прочитаєте хочби траґічну книжку Косак-Щуцької („Пожоґа"), що коли її читаєш, пригадуєш образи залоги з корабля, що потопає, співаючи „До Тебе, Боже", не маючи ані в гадці зробити якісь концесії заливаючій її розшалілій стихії...

Замісць цеї психольоґії, паношиться у нас інша. Психольоґія — передпотопового селюха, який все одно знає, що завше місто диктуватиме йому свої закони, і тому старається пристосуватись до них, когось „перехитрити", як хотіли „перехитрити" царат, удаючи з себе лише культурників; як старалися „перехитрити" Керенського, удаючи демократів, і як хотіли „перехитрити" большевиків, причіпляючи до фірми своєї партії — сакраментальне С. Коли то ціла українська правиця й лівиця на Наддніпрянщині нагло стали соціялістичними, очевидно, нікого крім себе, тою маскарадою не обдуривши.

Тим наставленням думають вратувати бодай свою хату („моя хата з краю"), вратувати „національні святощі". Не вратують! „Певно (пише Р. Д е м е л ь), хто під рідним краєм розуміє лише поверхню землі, на якій випадково міститься його тепле кубелечко і спільний жолоб, тому дійсно байдуже, чи над ним миготе чорно-червоний прапор чи якась інша плахта"... Мовляв, мене з хлопа не скинеш. Але великі культурні народи під рідним краєм розуміють щось інше: "Höchstes Seelengut", з ширшими аспіраціями. В цім сенсі каже Міхельс, „племінне почуття" (миргородський патріотизм під Миколаївським прапором) може навіть гальмувати розвиток правдивого патріотизму, а зовсім не сприяти йому... Бо мімікрією, невтральністю і „хитруванням" не вратувати навіть отих льокальних „святощів"; отого „кубелечка": ні Чупринки від його долі, ні Поліщука від Соловок, ні Винниченка від політичної смерти, ні Єфремова від смерти наукової, ні всіх, що причіплювали собі сакраментальне „С" (мов ратунковий пас) від понижень і каяття.

Як показали останні роки на Україні — навіть борцу й оселедця не вратуєте від потопу, ні архітектурного стилю свого (тепер — „гетьмансько-буржуазно-попівського"), ані сорочок в штани:носитимете поверх них, як ленінські „молодці" у Львові... Мене з хлопа не скинеш? — Ще й як! — коли будеш голосити невтральність у спорі між Ґандієм і Черчілем, Римом і Москвою, націоналізмом і соціялізмом, або коли схочеш синтезу з них робити. Мовляв — не важно, яка „шмата" на горі, аби я хлопом лишився на землі. Ні, важно, дуже важно. Бо від тих великих спорів (nostra res agitur) і т. ін. буття нашого „кубелечка" залежить: легко попасти йому під чобіт дійсности, яка має великі ноги.

В наші трівожні часи треба уміти вибирати. І вміти відстоювати своє, і не сіяти паніки при кождім похиленню корабля. „Мене від природи покликали до кипучої діяльности і я хочу творити життя, не так як творите ви... Ви скажете, що я пропаґую ідеольоґію нової буржуазії. Хай буде по вашому, але буде й по мойому"... Це написав один український совітський письменник. Річ природна, що його змусили їхати в Ставку золотої орди, напитися комкумису і признати себе божевільним. Але всетаки він це написав. І якраз цього бажання „творити життя", і то так, щоби „було по мойому" — не слідно тепер серед нашої інтеліґенції, — без переконань, без волі, без віри.

Якраз це й є страшне. **Бо ніколи чужі, лише завше свої „невтральні" тратили всяку ідею.** Не тому впала французька аристократія за шіснацятого Людвика, що тисячкам з неї голови відрубано, а тому, що у стіп шафота стояли Талейрани де Періґори, які разом з черню паризькою приплескували катови, що посилав в далеку дорогу їх приятелів... Не тому впала монархія, що її повалили Якобінці, а тому, що князь Пилип Орлеанський, „горожанин Еґаліте", і многі з ним, не стидалися з трибуни конвенту голосувати за смерть короля... Не тому перемогла революція, що на смерть засудив князя Енґієнського Бонапарте, лише тому що ґраф де Сеґюр і товариші затягнулися до служби... І не тому перемогла царат большевицька революція, що здушила силою білий рух, лише тому, що пішли до неї Брусілов, Клембовський, Ґутор і Антонов-Овсеєнко, бувші офіцири останнього царя.

Перекиньчики, невтральні, непевні, зневірені, реасекуратори на всі боки, невтральні, люди без камінної віри, ніколи не покладають свою печать на свою добу.

У великій кризі, яка стрясає світом, — nostra res agitur. Рішається не доля европейської культури, але й нашого майбутнього, тісно з тою культурою звязаного. **В наші часи історія відмітає на бік „роздертих сумнівами". Творити життя покликано лиш тих, що міцно вірять.** Для „синтетиків" немає місця наша доба.

Бо люди спрагнені віри і хочуть, щоб їх вели. Не зроблять цього наші фільософи, зроблять інші. І вже роблять. Загляньте в старого Плятона („Про Демократію"): звістуном кінця демократії еліти був факт, що „керманичі зачинали мати вигляд кермованих". Чи не видається вам ця діяґноза актуальною, жахливо актуальною?

(Літературно-Науковий Вістник).

МАТЕРИ, ЩО З ЛЮБОВИ КРИВЛЯТЬ ДУШУ ДІТЕЙ.

Коли родичі, що люблять ся, поповняють помилки у вихованню своїх дітей зчаста, то родичі, які себе не люблять, роблять помилки правильно. Це є майже загальний вислід усіх дослідів виховників над родинами дітей, які виказали поважні трудноші в школах.

Як це воно так діється, що родичі, які себе не люблять, псують виховання дітей? Звичайно воно діється в цей спосіб, що одно з родичів, котре чується невдоволене з подружжа, старається знайти в дитині те вдоволення, якого не знайшло в своїм подружу.

Наведемо кілька прикладів з досвіду дослідників дітей американських шкіл для пояснення цього процесу.

Ось вам матір чотиро-літнього хлопця, котрого вона держить заєдно привязаного до свого фартуха, для котрого вона сповняє вічно ріжні прислуги, котрого вона вбирає, вмиває, ґодує, напуває, купає, хоч нормальна дитина в тому віці повинна би бути вже настільки самостійна, себто визволена з залежности від родичів, щоби все це робила сама. Ця матір спішить на поміч хлопчині, як він посвариться з дітьми, внаслідок цього хлопчина, певний матірної допомоги, позволяє собі на такі річи супроти дітей, на які він не позволив би собі, як би знав, що йому треба спиратися на власні сили. В цей спосіб ця пещена дитина стає скоро просто терором серед дітей в тій околиці, а мати, замісць бачити, що хлопчина через її допомогу стає терором, хвалиться перед знакомими й сусідами, що її хлопчина такий ґерой, що його всі бояться. Вона навіть настільки нерозумна, що хвалить дитину перед нею самою, чим, очевидно, дитину тільки підбехтує далі поступати таксамо.

Розслід над її відношенням до чоловіка, показує, що вона з нього невдоволена. Хоч муж дає їй правильно добре удержання, вона нарікає на нього, що він за неї не дбає, але за своїх товаришів, з котрими вічно грає в карти. Вона сама сильно привязана до своєї матери, котра жиє недалеко, часто в неї буває, і за кождими відвідинами не забуде дещо скритикувати чоловіка своєї дочки, який то він непотріб, з якої то низької родини він походить, наскільки вище стоїть їх власна родина, як хиби батьківської родини відбиваються погано на дитині. Цими словами бабка піддержує матір, що вона нічому не винувата в злому захованню дитини, що мати не потребує в нічому зміняти цього поступовання. Це робить цілу родинну ситуацію безнадійною, тимбільше, що жінка повторяє часто ті слова своєї матери свому мужеви, чим вона ще більше віддалює мужа від себе, ще більше відганяє його від хати — до товаришів-картоґраїв. На занадто критичне відношення жінки до себе відповідає погрозами, що він її незадовго покине. На таку можливість жінка приготовляється так, що вона все більше й більше покладається на дитину, як жерело чуттевого вдоволення, чим вона ще раз шкодить дитині та зриває свої звязки з мужем.

Ось другий приклад. Степан уже добрий парубчак, важить до двіста фунтів, але держиться маминої запаски до тої міри, що як родичі післали його до „кемпи" на літо, то він по кількох днях вернувся додому з туги за матірю. Показується, що мати невдоволена зі свого мужа, що вона виходила за нього, хоч любила другого мущину, котрий через якесь непорозуміння з нею оженився з другою, від себе нижчою людиною. Мати Степана ніколи мужа не полюбила, бо вона його все вважала нижчим від себе освітою і знанням. Невдоволена з мужа, вона шукала всього вдоволення й потіхи й товариства в сині. Розслід історії її родини показує, що подібна ситуація панувала мабуть і в тій родині, бо батько матери Степана любив її дуже, займався дуже вихованям, а занедбував свою жінку до того ступня, що жінка аж була заздрісна за власну дитину. Здається, він теж був невдоволений зі свого подружа і тому шукав вдоволення у своїй дочці. Цим він дитину розпестив, а розпещена дитина має все завеликі домагання до товариша свого життя, домагається вічної уваги, а коли не знаходить цього в своїм подрузі, то шукає її поза подругом: отже, коли є дитина, то в дидині, а коли дитини нема, то в собачці, кітці, або в приятелю дому.

Ще один приклад для повного вияснення ситуації. Карло, хоч має вже 16 літ, так боїться свого батька, що плянував утечу з дому, коли рапортова карточка зі школи не виказала таких успіхів, яких ждав батько. Карло вже дістався до недалекого міста — сто миль від дому — коли пригадав собі матір, як то вона тяжко терпить, шукаючи його, як то вона плаче перед поліцією, просячи шукати його, тощо. Він вертається домів. Цей дозрілий хлопець завсіди спить у кімнаті матери. Матір все його має на оці, не пускає бавитися з іншими хлопцями. Син так привязаний до матери, що як мати зловила його з цигареткою в устах (йому було тоді 11 літ) та почала плакати, що вона умре, як він не перестане курити, отже він обіцяв їй, що вже більше того не зробить. І справді вже більше не курив. Вернувшися зі своєї втечі в 16-тім році життя, Карло говорив: „Я застав матір просто мертвою. Вона казала мені, що якби я був не вернувся за два дні, то була би справді вмерла".

Матір, яка вжила цього способу, щоби вдержати сина під своєю владою, сказала виразно дослідувачам захований сина, що вона не має ніякого вдоволення зі свого подружа, хоч її муж був добрий для неї, та що вона не радила би ніякій дівчині віддаватися. Як її муж, ще кавалером, залицявся до неї, вона була бідною іміґранткою; вона дуже тужила за рідним домом, і згодилася на подруже, коли мущина обіцяв їй, що він незадовго відвідає з нею рідні сторони. Карло, її перший син, родився в старім краю, де вона була кілька місяців. На цього сина мати зложила всі чувства, котрих велику частину вона повинна була зложити на свого мужа. Був у неї ще один син, і мати теж пробувала „люботи" його таксамо сильно, як першого, але цей „не давався", себто проявляв охоту бути самостійним, бавитися з товаришами, тощо. За те Карла вона видно переломала, позбавила його всякої самостійности, перемінила його на безпомічного слабодуха.

В такий спосіб матері, що не люблять своїх мужів, виладовують усю любов на своїх дітей, звичайно на своїх синів, чим вони роблять з тих синів пестіїв, не здібних до відважного й самостійного життя.

СПРОСТУВАННЯ.

Клівленд, О. — В коляді пропущено: Іван Добромильський $2.

В. Яргорин.

ВІДВОЙОВАНЕ МІСТО

(Історичне оповідання).

(17)

Далеко перед собою, так далеко, що лиш далекозорий міг доглянути, Пилип побачив табун коней і сказав:

— Саме на нашім шляху, коло кущів лози, пасеться табун коней. Людей коло нього не видко. То хіба дикий табун.

— Десь мені все якась біда влізе в дороґу! — крикнув гінець. — Коло Яґорлика були Татари. В Слушкові прийшла дівка. Тепер появились дикі коні! Драґуни не видержать. Кождий з арканом. Їх скортить. Кинуться полювати на коні! Може би ти якось виминув їх?

— Виминути можна, — сказав Пилип — Та вже запізно виминути так, щоби й драґуни не побачили їх. Хіба, що підженемо наші коні, щоби до табуна підїхати і сполошити, ще заки драґуни побачать його. Коли побачать, то вже буде запізно здоганяти.

Гінець і погонич вдарили свої коні. Сі витяглися і гнали як вихор. Се було саме тоді, коли всі інші їздці звільнили, бо прийшли на грузький терен. Перед гінцем був малий горбок, неначе могилка, поросла лозиною. Коли він минав його лівим боком, зза горбка вистрибнув і чкурнув наліво сернюк. Там, за тою могилкою було його леговище. Сернюк преспокійно відпочивав у тіни корчика, коли неожидано сполошила його поява їздців. Кінь ґінця скочив у бік, та їздця не скинув. Пирхнув і гнав далі, просто на табун, все ще далекий. Побіч нього чвалав Пилип, за ним Сава. І Сава доглянув табун коней. І він був цікавий, які то коні, отже підігнав свого. Пильно призирався табунови і чагарникови, який був перед табуном. Чагарник тягнувся яку версту, табун пасся при його кінци.

Почувши за собою крик, Сава озирнувся. Побачив, що за ним їдуть тільки ротмістр, Марта і Сидір. Драґуни, котрі не лишилися позаду в матни розтік і багнищ, побачивши сернюка, всі скричали і вививаючи арканами, гнали за сернюком.

Коли драґуни таким несподіваним вереском гуртом метнулися за сполошеною звірюкою, Марта сіпнула коня за уздечку і осадила його. І ротмістр зробив так. Осадив коня і поклав руку на кольбі пістолі. Не сернюк був йому в голові. Коли вони так тільки троє лишилися позаду; коли драґуни, неначе забувши за них, і не озирнулись за ними, для арештанта прийшла дуже доґідна хвиля, щоби втекти.

— Ротмістр не знав, що без Марти Сидір і не думав утікати.

Коли ротмістр зупинив коня, Сидір і свого осадив на місци, окидаючи оком увесь степ. Він не сумнівався, що ті два стовпи диму, то був сиґнал для нього. Се був знак, що Дусай знає про похід і щось промишляє. Побачивши табун коней і лозник, Сидір став ліпше призиратися. Хоч як вмів панувати над собою, він здріґнувся. В середині табуна, неначе зпід коня, висунулася понад його хребет людська голова і зараз щезла.

— Чи всі подуріли?! — крикнув ротмістр. — Більша часть драґунів пігнала за серною, Сава скочив з коня і щез, його кінь сам пігнав далі. Гінець взяв наліво, його погонич лишив оба вючаки і пустився направо. Лиш пару драґунів гонить далі.

— Всі полюють! — сказав Сидір, сміючися.

— Рушаймо! — крикнув ротмістр, — щоби не лишитися далеко позаду.

Коли Сидір не рухався, ротмістр показав пістолею в сторону табуна, і крикнув:

— Чого стоїш?! Ґони!

Ротмістр хотів, щоби арештант їхав попереду. Сидір інакше думав. Він погадав собі:

— Як не тепер, то хіба вже ніколи!

Пістоля в руках ротмістра, котрий не зводив з нього очей, обезсилювала його. Заки він добув би свою, ротмістр стрілив би. Сидір хотів бодай на хвилю дістатися за плечі свого ворога. Та ротмістр сокотився.

— Ми справді лишились задалеко позаду... Ов! — крикнув Сидір схилившись і зазираючи під черево коня. — Попруга попустила. Треба стягнути.

— То зроби се скоро! — крикнув ротмістр.

Сидір скочив з коня. Його кінь був між ним і ротмістром. Схилився, та не на те, щоби підтягнути попругу. Заслонений своїм конем, вихопив зпід поли пістолю і раптом назад підвівся. Лиснуло і ґукнуло. Ротмістр звалився з коня. Марта закрила очі руками.

(Далі буде).

Хоч бурі гудуть і громи бють
І в горю серце тоне —
Та вже не вбє нас вража лють,
Не розідять кордони.

Бо ясне сонце вже з імли
Зійшло на нашім полі,
Юнацтва тисячі зросли
У нашій „Рідній Школі".

„НЕМОРАЛЬНИЙ ПИСЬМЕННИК".

Лондонський суд розглядав справу обвинуваченого письменника, польського ґрафа, одначе анґлійського горожанина, Володислава Потоцького, родженого в Новій Зеляндії. Обвинувачення закидало йому, що він старався видати свої „еротичні твори, повні неморальности". Письменник хотів видати своїм накладом збірку творів, одначе власник друкарні, як перечитав їх, перелякався „неморальностей" та віддав ці твори поліції. Письменник станув перед судом. Оборонець доказував, що в Анґлії вже нераз письменника за життя називали неморальним, а як помер, призначували йому місце між клясиками. Суд засудив Потоцького на 6 місяців вязниці.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ ВСТАТАТИ ПРИ СПІВАННЮ НА КОНЦЕРТАХ „БОЖЕ ВЕЛИКИЙ".

Мені не довелось бути у цім році на роковинах смерти безсмертного Кобзаря, але з задоволенням прочитав я допис шановного Л. М. про це свято. Слушно Л. М. завважує, що не при всяких піснях, котрі співаються, потріно вставати, але ніяк не погоджуюся, що не потрібно вставати при співанню „Боже великий єдиний, нам Україну спаси".

Не погоджуюся тому, що це не пісня, а молитва і колиб навіть усі люди сиділи, я один встав би при співанню цієї пісні, а встав би тому, що памятаю час на Великій Украні, коли у православних церквах замісць „Взбранной воєводі" після вечерні, або утрені співали „Боже великий єдиний", а народ стоячий і молячийся не стояв, але при перших словах „Боже" падав ниць і так залишався аж доти, доки не була проспівана молитва.

Ця молитва-пісня є нашим другим національним гимном. Я так думаю і так буду думати.

Наддніпрянець.

—o—

ПРИЧИНКИ ДО ІСТОРІЇ РОЗВОЮ УКРАЇНСТВА НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Переглядаючи останніх кілька чисел „Свободи" звернув я бачну увагу на ці дописи і статі, в яких пишуть про зріст національної свідомости на Лемківщині, а особливо в горлицькім повіті. Хоч роджений в Америці, я виховався на Лемківщині в бурсі в Новім Санчи і Горлицях, заки поїхав до Праги і Відня.

Перші підвалини під розвій українізму і свідомости на Лемківщині дав покійний надрадник скарбу, Василь де Косач Яворський, ще в році 1902, коли він заснував „Лемківський Банк" і бурсу „Uраїнського Товариства Педагогічного" в Новім Санчи.

В році 1903 я виїхав з Америки, з Джерзи Сіті, Н. Дж., до Гладишова, горлицького повіту, рідного села мойого батька.

У цьому селі був парохом одинокий свідомий тоді Українець, священик о. Петро Підляшецький.

За його старанням засновано в Гладишові читальню „Просвіти" та кружок „Сільського Господаря".

В цьому часі був там також старший вже та свідомий Українець, учитель Максим Кобаній, котрий зі священиком о. Підляшецьким вщіплював українського духа в нас молодих, а навіть сам виховав гарні діти на патріотів Українців. Один його син, Кость Кобаній, абсольвент гімназії, умер на тиф у Винниці, будучи старшиною Української Армії — а дочка, жінка учителя Перейми, пані Зося Перейма, сама учителька, хоч переслідувана Поляками, твердо і завзято працювала над піднесенням національної свідомости серед Лемків, Ропиці Руської, Гладишова, Кривого, Смерековця.

І так як я, так і богато інших моїх товаришів виховувалися в українській бурсі, спершу в Новім Санчи а відтак в Горлицях, завдяки трудам і піддержці свідомого українського учительства.

В році 1904 я поїхав до Нового Санча до бурси.

Там з Лемківщини були такі мої товариші, які в більшости всі покінчили гімназію.

З новоторгського повіту був Михайло Матіяс; з мушинського повіту з Віхромлі Великої був Степан Шалаш, тепер священик в краю.

З Криниці походили: Антін Каштанюк, тепер священик у Львові, і Маріян Каштанюк, який загинув на сербському фронті, як австрійський офіцир.

З новосандецького повіту були Адам, Володимир і Йосиф Хиляки, сини священика, одначе про їх долю я не знаю.

З мушинського пов. був Омелян Джуган, що став професором гімназії у Львові, одначе вже помер наскільки мене добре поінформовано, і брат його, Маріян Джуган, що був в учительській семинарії, але про його долю я теж не знаю.

З грибівського повіту було кількох, та вони, здається не покінчили студій.

Від Кросна—Петро Газдайко, славний сотник „Лемко" української галицької армії, тепер у Чехословаччині в Берні; Григорій Кобаса, православний священик в Америці; Іван Ґулик і Василь Водяк, яких долі я не знаю.

З Криниці був Дамян Кресель, тепер православний священик в Америці.

Але найбільше учеників було з горлицького повіту.

Зі старших були: з Ропиці Руської Василь Русинко, був старшиною Української Армії, дальшої його долі не знаю; Антін Вшолек, тепер суддя в Ліську; з Маластова: Роман Гурко, тепер, здається, православний священик в краю; Теофіль Гурко, учитель у Самбірщині; Володимир Гурко, про котрого долю не знаю.

Степан Баюс, тепер в Америці, Іван Гривна, вже помер, був урядником Лемківського Банку в Новім Санчи, Омелян Гривна, учитель в Гладишові, з молодших Юрко й Іван Висовські. З Гладишова були: Іван Кобаній, учитель коло Нового Санча; Володимир Кобаній, торговець в Гладишові, Кость Кобаній, загинув у Винниці; Михайло Ковальчик, тепер священик на Лемківщині; Повло Ковальчик, який скацапів і умер в Ростові над Доном, Петро Ковальчик, тепер в Америці. Ігнатій Галушка, тепер священик на Лемківщині.

Михайло Федорко, який скацапів; з Високої Іван Ґижа, тетер адвокат у Львові і секретар Тов. Опіки над Інвалідами, Володимир Ґижа, який згинув у світовій війні, Мирон Ґижа, учитель на Лемківщині.

З Боднарки були: Іван Сембрат, його долі не знаю; Данило Смарж, на Лемківщині, як старшина Української Армії; Тарас Сембрат, загинув під Перемишлем як офіцир австрійської армії; Григорій Сембрат, учитель в Регетові.

Це стільки я знаю, які були зі мною, або молодші літами від мене.

Належиться рівнож згадати цих українських працівників, священиків і учителів горлицького повіту, які працювали над нами.

В Ропиці Руській був тоді учитель Тимко Перейма і його жінка, учителька п. Зося з Кобаніїв Перейма; в Маластові був священик о. Менцінський замордований бандитами й учитель п. Максим Кобаній, в Висовій учитель Марко Ґижа; між визначними працівниками учителями були: Наконечний, Музика, Лисий, Тхір, Мельничук, Заяць.

Богато інших були неясного коліру. Тому радується серце, коли читаєш, що молоді сили, хоч знаю родичів їх кацапів, стали Українцями, і тішуся, що на місце нас, перших студентів Українців, виростають нові і красні одиниці, як П. Желем в Ропиці Руській і Дзюбина в Гладишові. Мило є почути, що і Ждиня, колись твердиня кацапська, як і Смерековець, також зачинають прозрівати і пізнавати правду.

Честь цим завзятим провідникам учителям, тай цим нашим лемківським синам, що самі освідомляються і несуть світло правди під стріхи і до серця своїх поневолених братів!

о. П. К.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.СОЮЗА.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Збори відділів у справі реформи й злуки відділів.

Дня 27 березня відбулися тут у старій галі, на Корт стріт, збори відділів У. Н. Союза. Збори почалися в 8 годині вечером, а прибули на них члени, урядники й делегати відділів: Братства св. Івана Хрестителя, відділ 76; Бр. св. Петра й Павла, відділ 27; Тов. ім. Богдана Хмельницького, відділ 133; Тов. „Вільна Україна", відділ 152; Тов. ім. Михайла Грушевського, відділ 219; Тов. „Топорівщина", відділ 313; Сестр. Преч. Д. Марії, відділ 322; Тов. „Запорозька Січ", відділ 371.

Збори відкрив гр. Роман Слободян, головний фінансовий секретар У. Н. Союза, та попросив зібраних вибрати президію. Предсідником вибрано гр. Галушку, секретарем гр. Стасюка.

Головним референтом був гр. Слободян, котрий у довшій промові представив організаційний і фінансовий розвій У. Н. Союза та показав, що заставляє уряд У. Н. Союза переводити реформу в організації та в чому ця реформа полягає. Таку реформу, як заводить Укр. Народний Союз, переводять у себе також інші організації, дбалі за добро своїх членів. Уряд У. Н. Союза приходить до членів У. Н. Союза з представленням цеї реформи якраз тепер, бо в час безробіття, коли багатьом членам грозить утрата членства й обезпечення в У. Н. Союзі через неплачення вкладок, члени можуть найкраще зрозуміти потребу заведення в їх організації такої переміни, щоби на будуче безробіття не мало таких наслідків. Бесідник показав, що старі роди обезпечення в організації не дозволяють давати членови допомоги на випадок безробіття та що тепер головні урядники У. Н. Союза представляють членам організації потребу такої переміни в обезпеченнях, щоби це було набудуче можливе. Він представив на кількох примірах, як буде виглядати така реформа на основі реформи, виробленої актуарем У. Н. Союза. Цеї реформи уряд У. Н. Союза не заводить силою, а тільки представляє членству її потребу.

Гр. Слободян представив урядникам відділів вагу вписування в члени тільки здорових членів. Вписування хорих членів відбивається на фінансовому стані цілої організації, бо обнижує фінансову оцінку організації департаментами обезпечення по стейтах.

Накінець порушив він користи для організації зі сполуки відділів У. Н. Союза, вказуючи, що зможуть зробити великі відділи, а чого не може тепер робити членство, розбите на малі відділи.

Гр. Ревюк, редактор „Свободи", говорив про вагу організації молодежі до У. Н. Союза. Організація „молодої крови" до організації це одна з основ зросту кождої запомогової організації. З задержкою іміграції нові члени в організацію можуть приходити тільки з молодежі. Тому на її зорганізування треба звернути спеціяльну увагу. Бесідник порушує способи організації.

Гр. Слободян просить присутних ставити референтам запити в усіх порушених справах. Розвинулася широка дискусія. Гр. Шумський радив организувати окремі відділи для молодежі, а гр. Слободян оповів, що це вже робиться в деяких місцевостях з добрим успіхом, приміром в Елизабеті. Гр. Стасюк питався, який успіх має обїздка головних урядників, а гр. Слободян показував, як учасники таких зборів користають з промов урядників. Гр. Стахура питався про грошеві звороти для дітей, обезпечених у Союзі. Гр. Шумський запитував, чи вкладки в організації не є вищі, ніж в асекураційних підприємствах. Гр. Ревюк відповідає, що колиб розділити на осібні кляси членів, що працюють у майнерстві, від членів що працюють у фабриках або офісах, то всі платили би вкладки такісами або менші, ніж платиться в асекураційних підприємствах. Коли ми лучимо всіх обезпечених в одну клясу, без огляду на їх заняття; коли ми признаємо себе рівними, то ми не платимо такихсамих вкладок, як платиться в підприємствах: наші члени, що працюють у майнерстві, платять нижчі вкладки, ніж платять майнери в асекураційних підприємствах, а немайнері дещо вищі. Ставили теж запити гр. Дідоха й інші, а урядники давали їм на запити відповіди. Гр. Тарнавський оповідав про труднощі в злученню відділів, але признавав, що Нюарк повинен би мати два відділи У. Н. Союза: один на горі, другий на долині міста.

Цікаві збори затягнулися до півночі. Члени розійшлися домів, признаючи, що таких зборів здалося би більше для вияснювання живим словом справ У. Н. Союза.

Владко Стасюк,
секретар зборів.

З ЖІНОЧОГО РУХУ В АМЕРИЦІ.

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ СОЮЗА УКРАЇНОК.

Як за попередніх два місяці, так і тепер подаємо звіт новопринятих відділів С. У. А. За місяць травень прибуло шість відділів а саме: С. У. А., ч. 36, Шикаго, Ілл.; Жіноча Громада, ч. 37, Перт Амбой, Н. Дж.; С. У. А., ч. 38, Ансонія, Конн.; Жіночий Відділ Дем. Клюбу, ч. 39, Бронкс, Н. Й.; С. У. А., ч. 40, в Алентавн, Па.; Тов. Українських Горожанок, ч. 41, Филаделфія, Па.

Сердечні бажання як найкращих успіхів сим товариствам!

Зріст цей треба завдячувати тим жінкам з Ню Йорку й околиці, які сходяться частіще на наради і плянують працю, котра розходиться систематично по всіх закутках Америки. З початком біжучого року розіслалося обіжник з пляном праці на три місяці. Такі обіжники будуть виходити чотири рази на рік.

Відчити, які розсилається місячно, помагають відділам в їх праці й зрості організації. Просимо відділи продовжати писання писанок і уряджувати сходини для цеї ціли. Відділ в Клівленд пише нам, що жіноцтво приняло цей плян з ентузіязмом. 25 молодих дівчат вписалося на курс писанок. Дохід з розпродажи писанок призначений на „великодні кошики" для безробітних. Плян варта наслідувати. Жіночі віча відбуваються щораз частіше з гарними наслідками.

Головна Управа Союза Українок Америки.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й., Товариство Вільні Козаки від. 316 У. Н. С. повідомляє своїх членів що місячні збори відбудуться в Четвер 14 Квітня, точно о год. 8-ій вечером На сих зборах буде богато справ до порішення, як рівнож буде справоздання про будову нового дому, (котримто деякі греко-католицькі парафіяни більше гризуться як ми самі,) буде справоздання Центрального Комітету. Хто з членів цікавий де що довідатись про реформу У. Н. С. то проситься прийти а уряд товариський дещо пояснить. Проситься членів розметів не затягати, лекше заплатити за оден розмет, чим за кільканайцять на раз. Подумайте товариші, наколиб кождий член нашого тов. привів бодай по одному новому членови до товариства і У. Н. Союза, так миб за оден місяць Товариство подвоїли, а тим самим і робота в нас побільшилабись. В. Гурянський Секр.

— Як ся маєш, Степане! А ти що тут робиш у Ню Йорку?

— Я в пошлюбній подорожі.

— А деж жінка?

— Вона лишилася вдома, бо Ню Йорк знає дуже добре.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КВИНС КАВНТІ, Н. Й.

Концерт в память Кобзаря.

Українці з Квинс Кавнті відсвяткували Шевченкове Свято в неділю, дня 3 квітня, в Клюбовій галі в Озон Парк, прибувши численно на свято та зладивши гарну святочну програму. Свято влаштовано заходом Укр. Амер. Горожанського Клюбу, відкрив його гром. Яків Притика, котрий заповідав і поясняв поодинокі точки програми.

На свято прибув Церковний Хор з Бруклина, під проводом свого діріґента, п. Василя Савіцького, й відспівав цілий ряд підібраних до свята пісень, чим причинився до піднесення свята та здобув вдяку публики за те, що виявив добру волю, охоту і дав своє знання, щоби допомогти громаді звеличати свято.

Пані Олена Швед віддеклямувала вірш „Шевченкови", в якім з вервою віддала духа борця за кращу долю жінки, а гром. Матвій Костишин віддеклямував з чувством і зрозумінням чудову Шевченкову поему „До Основяненка".

Це були декляматори старшого покоління. А молодь, а зглядно наші дрібні діточки, заманіфестували свої почування теж чудовими деклямаціями, які зрушили серця всіх слухачів і збудили подив для талану наших дітей. Були це Олеся Орлян і Володимир Шіпка.

Йосиф Орлян відчитав „Чотири доби з життя Шевченка".

Учителька музики, панна Емілія Кузів, виступала з молодою своєю ученицею, Галею Кушаловською, яка грала на скрипці. Скрипкові соля виконали ще Микола Паньчак і Іван Мартин.

Панна Анна Кісь з Бруклина відспівала кілька сольових пісень, а її милий сопрановий голос звучав гарно й подобався загально.

Великою несподіванкою був відчит про Шевченка, виголошений в англійській мові, який приготовила й виголосила панна Анна Дучемінська, учителька публичної школи. Вона подала вірний образ Шевченка й вміло схарактеризувала тяжке кріпацьке ярмо та ту неволю, в якій коротав свій вік український нарід в часах Шевченка. Вона вказала на велику силу поезії Шевченка й взивала тут роджену молодь, щоби вчитувалася в твори Шевченка, а тоді пізнає, якого це духового велитня видав український нарід. При кінці віддеклямувала по англійськи деякі поезії, а між ними „Заповіт".

Отсей виклад зробив на всіх присутних велике враження. Панну Дучемінську нагороджено рясними, щирими і добре заслуженими оплесками.

Про те, як треба святкувати память Шевченка й що треба робити, щоби приспішити здійснення Шевченкових ідеалів, говорив д-р Л. Мишуга. Він вказав між іншим і нашій молоді шлях, яким треба їй ступати, щоби здобути собі в Америці поважання і силу. Признаватися до народа, який видав Шевченка, говорив бесідник, є честю, якщо тільки можемо виказати чужинцям, хто це був Шевченко й за які ідеали боровся і за що терпів.

При кінці забрав ще слово гром. Притика, а по нім закінчено свято відспіванням національного гимну.

Гість.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться у вівторок, 12 квітня, в годині 7.30 ввечір, в гали У. Н. Дому, 72 Моріс ул. Проситься всіх членів явитись, бо є важні справи до вирішення. — Н. Ліпнянський, предс.; С. Гладкий, фін. секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЧЕСТЕР, ПА.

Свято Шевченка.

Нераз доводилось мені бувати на ріжних концертах-вечорах, присвячених нашому Т. Шевченкови. Щось є в тих вечорах такого, що часто не дає можливости сказати, що все було якнайліпше: то програма складалася аби-аби, то виконання було недостаточне, а як була добра програма й виконання знамените, то публика не дописала. Але на цей раз, коли можнаб на щось було жалітись, то на погоду, бо 27 березня лляв у Честер дощ як з ведра, майже цілу добу Та Галя Українського Народного Дому, хоч не була переповнена, то все таки була наповнена народом. Богата програма й виконання заставляли присутних оплескувати з одушевленням кожну точку. Найбільше захоплення й уважне закікавлення викликав п. Т. Свистун, адвокат з Филаделфії. Його промова зі сконцентрованим змістом, мальовничими ілюстраціями, а особливо сердечною щирістю своєю так вплинула на слухачів, що многі мусіли витирати мокрі очі, особливо коли він звертався до поетового образу на сцені зі словами присяги: жити і вмерти задля здійснення ідей Шевченка. Дірігент о. П. Білон виявив себе у співах мішаного хору не лише здібним дірігентом, але й людиною з естетичним смаком, бо вибрані й виконані хором річі вносили в програму щось свіже й небуденне. Таксамо й програма співів діточих та сольових була надзвичайно цікава. Зпоміж численних декляматорів треба відзначити В. Коваля, що в англійській мові прочитав „Заповіт", і Марію Лаврик, що з великою депресією деклямувала „Чигирин". В кінцевім слові о. П. Білон дуже слушно запитав присутних, чи ми всі вже читали „Кобзаря", книгу, що повинна бути в кожній українській хаті? „А чи кожний із читачів „Свободи" перечитав цю книгу?" — спитаю я. Може, коли знатимемо добре ідеї Шевченка не зі слів і не лише зі свиточних промов, а з самого його пророчого огненного слова, то серця старих і молодих будуть битися жвавіще на саму згадку про „рай тихий" — Україну.

Є. Римович.

Вчасно почали.

Суддя: Чи свідок був, як Кораблики почали між собою суперечку?

Свідок: О, так, пане суддя! Я є їх шлюбним свідком.

ХТО БІЛЬШЕ ЧИТАЄ, ТОЙ БІЛЬШЕ ЗНАЄ.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТІЙНІСТЬ — ТАМ СИЛА.

Це вже незаперечний факт, що народи, які сьогодня стоять високо культурно, завдячують це освіті і читанню книжок. Вони не жалують грошей на піддержання своєї літератури, не жалують часу на читання книжок чи газет, не дивляться байдужно на освітні потреби. Отже і нам треба памятати, що й перед нами отворена дорога до просвіти й до більшого поступу, тільки треба цю нагоду використати. На світі було би краще тоді, колиб усі народи стояли менше-більше однаково культурно і просвітно, бо тоді мусів би один другого рівно трактувати. Отже читаймо книжки і часописи якнайбільше, а гарна будучність перед нами.

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що ввесь прихід з книгарні „Свободи" остається в їх організації, себто в руках самих членів У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи ці книжки й роботи в друкарні „Свободи", вони дають заробляти своїй організації, себто збогачують самих членів У. Н. Союза.

Щоби дати нагоду кождому мати хоч невеличку свою бібліотеку, книгарня „Свободи" постановила продавати кілька місяців книжки по знижений ціні, яку подаємо внизу. Також імена всіх покупців будемо містити в часописі „Свобода", хоч би куплено книжок за найменшу ціну.

Хто надішле	Нехай вибере собі книжок на	Хто надішле	Нехай вибере собі книжок на	Хто надішле	Нехай вибере собі книжок на
$ 1.00	$ 1.15	$ 6.00	$ 7.40	$11.00	$14.30
$ 2.00	$ 2.35	$ 7.00	$ 8.65	$12.00	$15.60
$ 3.00	$ 3.65	$ 8.00	$10.00	$13.00	$16.90
$ 4.00	$ 4.85	$ 9.00	$11.25	$14.00	$18.20
$ 5.00	$ 6.10	$10.00	$12.50	$15.00	$19.50

УВАГА: До цеї оферти не належать книжки шкільні й молитовники. Шкільних книжок і молитовників не можемо продавати по зниженій ціні. Отже просимо покупців мати це на увазі, щоб висилали замовлення тільки на ті книжки, які подаємо тут у цьому списі:

ОБРАЗКОВІ ВИДАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ.

Всі нижче наведені книжки є прикрашені меньшими і більшими малюнками, звичайними і кольоровими (деякі лише кольоровими), та відповідним діточим текстом. Кожда книжка має тверду і кріпку оправу. Сі книжки надаються на дарунки для української дітвори.

† **Казки з 1001 ночі** 35
† **Кіт в сапянцях** 35
† **Подорож пана Цікавського** (з рухомими образками) 60, в тривкішій оправі 70
† **Про домашні звірята** 65
† **Робінзон Крузо** 35
† **Червона шапочка** 35; з рухомими образками 45; в тривкішій оправі 60

—o—

КНИЖКИ РІЖНОГО ЗМІСТУ.

(Твори зазначені звіздкою (*) є друковані в Америці, зглядно в Канаді; твори зазначені хрестиком (†) вийшли друком у старім краю; твори без жадних знаків є видані „Свободою").

А.

† **Абатеса ді Кастро,** оповідання, Стендаль, пер С. Пащенко 50
* **Абу Касимові капці,** арабська казка І. Франка 30
* **Амалюнга** або **Дочка дебрів,** оповідання з часів боїв між Европейцями й Індіянами 20
Американські трости. — Ковбок (казка). — Еміґранти. — Дні нашої слави і недолі 15
† **Андріян і Антіной,** роман, Ґ. Еберс, перекл. М. Троцький, три томи 1.50
† **Аритметичні правила** А. Чепіги (перерібка В. Верниволі) 20

Б.

† **Байки Езопа** для української молодіжи, переповів Л. Селянський, з 4 ілюстраціями, брош. 20
† **Байки** Івана А. Крилова в переспівах і наслідуваннях Богдана Лепкого, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями 20
† **Байки** Івана де-ля Фонтена, переклав Л. Селянський, брош. 20
† **Байки Леоніда Глібова,** з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями 20
* **Байки небелиці** 10
* **Батьківщина** й інші оповідання, Ів. Франка 25
* **Библійныя повѣсти** изъ старого и нового Завѣта (съ образками), написаци священникомъ О. Л., опр. 1.50
† **Біблія,** святе письмо старого і нового завіту мовою русько-українською, переклад П. О. Куліша, І. С. Левицького і д-ра Пулюя, в полот. оправі 3.00
† **Біля машини,** оповідання В. Винниченка 10
* **Блискавиці,** суспільна студія і **Жовнірські оповідання,** М. Яцкова 50
† **Бо війна війною,** збірка нарисів Василя Софронова 10
Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі 15
* **Боги жаждуть крови,** нап. Анатоль Франс, з французької мови переклав О. Пашук 75
* **Борба світів** В. Велса 40
* **Борці за правду,** історичне оповідання А. Кащенка, вид. 4-те 45
* **Борба Українського Народу за волю і незалежність.** Огляд подій за рр. 1918, 1919 і 1920, і як будувалась Українська Держава. Написав Д. Долинський 1.00
† **Брати Моуглі,** оповідання з життя дитини між звірами. Р. Кіплінґа (переклав Ю. Сірий) 60

В.

* **Варвара Убрик,** опов. з життя в монастирах 40
* **Варіят** з 1906 року. — 2. **Вірші.** — 3. **Між бурливими филями,** драма на 4 дії. В. Бабієнка 35
† **Василько Ростиславич,** історична повість з XI віку, в 2-ох томах Володимира Бирчака 1.00
Весела бандура, повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців 50
Весела книжочка, з 17 образками Гумористично-сатиричний збірник для сумних людей 35
Веселий оповідач, веселі оповідання Б. Грінченка 25
* **Ветеринар,** або як лічити і плекати домашні звірята, зібрав і перевів після українських і англійських видавництв М. М. Белеґай, з ілюстраціями 60
* **Вечері на хуторі біля Диканьки,** повістки Миколи Гоголя 15
† **Вибір Поезій,** О. Федьковича 10
* **Відвдячився,** оповідання з козацької давнини, А. Чайковського 1.00
† **Відмолодження,** після д-ра А. Штайнаха написав Петро Франко, з образками 10
† **Відродження,** роман Льва Толстоя, переклав Василь Сімович, з портретом автора і з передмовою перекладчика. Друге виправлене, з текстовою реставрацією Б. Боднарського зрівнане видання. Три частини в двох томах, опр. 2.75
† **Від себе не втечеш,** оповідання Марка Вовчка 20
Вільний чоловік і інші оповідання, Ст. Костіва 40
Вічевий співаник 5
* **Вічний Жид** 10
† **Вибір творів,** Яків Щоголів 25
Вибір поезій Івана Франка і короткий начерк його життя 35
† **В затінку й на сонци** та інші оповідання, нап. Юрій Кміт, брош. 35, опр. 50
* **В неділю рано зілля копала,** оповідання О. Кобилянської 75
Вода в природі. — Уміркований та щирий, В. Винниченка. — Заграй — Останки „Фортуни" — Дні нашої слави і недолі 20
* **Вступні Слова і Принагідні Мови** світського змісту, уложив і виголосив о. М. Кінаш 1.00
† **Вступ до метафізики,** нап. Анрі Берґзон, пер. Евген Яворський 35
† **Всесвітна Історія,** в 3-ох томах, Чайковського 3.25
† **Всесильний долар,** оповідання А. Хомика, пер. Н. Суровцова 60

Г.

† **Гайдамаки Т. Шевченка,** видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоною, велика настільна книга (13x17 цалів), в карт. оправі 3.50, в полот. оправі 5,00, в люкс. оправі 6.00
† **Гайдамаки** Тараса Шевченка 50
* **Галицькі анекдоти,** гумористичні оповідання Мст. Руса 10
† **Галичина в життю України** д-ра Лозинського 25
* **Галка смерти.** Свобідно за Марк Твейном переклав В. Держирука 5
* **Гарна історія о терпеливій Олені,** донці Антонія, турецького цісаря з Константинополя 20
Гаси огонь, поки не розгорівся й інші оповідання 20
* **Герой Капіталу** Аптона Сінклера (перекл. Н. Романович) 30
Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями 25
* **Гіпнотизм і суґестія** в 2-ох частях 40
† **Голод,** оповідання В. Винниченка 5
† **Голод на Україні,** з 39 образками й діяграмами. І. Гарасимович 50
† **Гордий цар, Про царенка Івана та чортову дочку,** українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Маґалевського 20
† **Гостинці,** збірка фейлетонів, Миколи Синежупаний 25
† **Граматика української мови** для самонавчання та в допомогу шкільній науці. Друге видання з одмінами й додатками. Написав д-р Василь Сімович. В полот. оправі 3.75
* **Грішники,** роман-хроніка, О. Я. Кониського 80
* **Гумор і сатира** 25
† **Гуморески,** нап. А. Аверченко, пер. з російського, брош. 20
Гуцули й Гуцульщина Г. Хоткевича 25

Ґ.

Ґеновефа, оповідання про княжну невинно засуджену на смерть 30
† **Ґеновефа,** оповідання для народу, переповів А. Яворівський, з численними образками 35
† **Ґолем,** оповідання Г. Майрінка (пер. В. Левицький). В опр. 1.50

Д.

* **Дарвінізм** Еміля Феррієра (переклад з французького) 80
* **Два мужі — одна жінка,** оповідання Е. Золі (переклав Ом. Ревюк) 20
* **Дві могилі,** оповідання з сибірського життя, І. Королевського 10
* **Дві старорусьні повісти про св. О. Николая,** нап. д-р В. Щурат, з 3-ма ілюстраціями 10
* **Девять братів і десята сестриця Галя,** Марка Вовчка 20
† **Девять братів і десята сестриця Галя,** оповідання Марка Вовчка 20
Де любов, там і Бог, оповідання, гр. Л. Толстоя (перекл. Ю. Сірий) 15
† **Дещо про гроші** 10
* **Діявольська справа,** або Як кс. Шмідт замордував Анну Авмілер 25
* **Для домашнього огнища,** повість І. Франка 85
Дон Кіхот із Манчі, Високодумний Рицар, в 2-ох томах 1.00
† **Дорош, Гаркуша** й інші оповідання. Олекса Стороженко 45
* **Доля України,** вірші, Дм. Штогрина 35
* **Домашня кухня,** або **Як варити і печи,** Леонтини Лучаківської, в оправі 1.00
* **Домашній лікар,** М. М. Белеґая 75
† **Достойно єсть,** збірка в Шевченкові роковини 15
† **Думки** Тараса Шевченка 20
Дяк, оповідання Марка Вовчка 20
† **Дужим помахом крил.** Роман. Написав А. Крушельницький. Перший том І частина 212 ст. ІІ. частина 192 ст. — Другий том, І. частина 248 ст., ІІ. частина 252 ст. Це покищо одинокий у нас письменницький памятник наших визвольних боїв у Галичині 1918 р. З великим знанням речі здебільшого на основі освітлення матеріялів, — отворює Крушельницький хід воєнних подій та постатті головних героїв. Всі части 2.50

Е.

* **Еволюція в образках,** Д. Гирда 1.25
* **Евстахій,** повість з перших віків християнства, Хрістофа фон Шміда 30
† **Електричність,** Н. Р. Кемпбела 35
† **Енеїда.** Твори І. Котляревського 45
* **Есперанто,** український підручник міжнародньої мови 40

Є.

* **Єзуїтська преподобниця,** історичне оповідання, Ор. Левицького 25
* **Єлисавета, мучениця на царськім престолі,** з німецького переклав М. П. Б. Ясенівський 60

Ж.

† **Жах.** Збірка оповідань Бандурист 10
† **Життя і відносини на Радянській Україні.** І. Герасимович 20
* **Жителі Марса,** Вол. Ґериновича 10
Життя, зарібки, організації і т. п. в Злучених Державах 15
Жінка і її значіння в суспільнім життю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі 15

"SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

НОВІ КНИЖКИ

Видання Української Жіночої Громади в Ню Йорку.

Ювилейний Альманах Української Жіночої Громади в Ню Йорку 1921—1931. Ню Йорк, Н. Й., 1931". 8°, 192 стор. Під таким заголовком Жіноча Громада в Ню Йорку, Н. Й., видала чепурненьку книжку-збірник про свою десятьлітню діяльність. Книжка гарно ілюстрована портретами українських діячок на ріжних ділянках українського національного життя, а також портрети окремих заслужених діячок самої нюйорської жіночої громади та груповими фотографіями кількох складів Жіночої Громади.

Збірник має такі відділи:

1. **Десять літ праці Української Жіночої Громади.** В цьому звіті докладно поданий грошевий звіт громади, історія її заснування та перебіг десятьлітньої праці громади. Окремо показано, кому Жіноча Громада пособляла в Рідній Краю.

2. **Українське Жіноцтво в Америці.** Тут знаходимо відомости з діяльности таких жіночих організацій: Союза Українок Америки, Запомогового Товариства Українських Жінок в Шикаґо, Іл., Жіночої Секції Українського Демократичного Клюбу в Ню Йорку, Жіночої Громади в Асторії, Жіночої Помочі в Ню Йорку, Украініен Арт Клоб у Шикаґо, 8-го відділу С. У. А. в Бронкс, Н. Й., Українсько-Американських Горожанок у Филаделфії, Жіночої Громади у Перт Амбой та Товариства імени Олени Пчілки в Нюарку. Крім того подано відомости про життя й діяльність окремих Українок в Америці, що визначилися своєю діяльністю, починаючи від перших часів еміґрації.

3. **Жіноцтво на Україні.** В цьому розділі списана діяльність українського жіноцтва в літературі, культурній та громадській праці, в пластунських організаціях і. т. н.

4. **З писання жінок.** Тут наведено зразки літературної творчости українських письменниць.

Назагал альманах робить приємне враження, як по формі так і по змісту, а тому його порадно мати не лише кождій активній Українці, але й кождому, хто взагалі цікавиться українським національним рухом.

— Панно Орисю, що ви робили би, колиб я так тепер кинувся на вас і вкрив ваше чарівне личко цілунками? Чи кликалиб ви кого на поміч?

— Гм... це залежить... А чи не моглиб ви того зробити самі без нічиєї помочі?

НІЧКА.

Тиха нічка, тиха,
Леґіт повіває,
Ні стуку, ні гуку —
Усе спочиває.

Лиш в лісі, в долині,
Потічок шепоче,
Усюди так мило,
Що плакати хочесь.

На небі високо
Зіроньки сіяють.
Наче діямантом
На світ споглядають.

Не довго зіроньки
На небі сіяють;
То одна, то друга
Десь вони зникають.

На сході зоріє
І сонечко сходить,
Пташка обізвалась
І співи заводить.

Минулася нічка,
Все зі сну збудилось
І повстали згуки:
Усе в рух пустилось.

Микола Семотюк.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І НЕВІДОМА ІМПЕРІЯ.

(8)

Rex Maxon

Другого ранку Люкеді знов приніс Тарзанови молока. Потім, показуючи в двері куріня, звернув увагу Тарзана на людей, що серед площі закопували в землю стовп. „Ото біля того стовпа тебе завтра спалять", говорив Люкеді. Вже люди збирають сухе гилля в лісі, щоби було чим спалити тебе". „Иди до свого начальника й скажи йому, що я не належу до племени пропавших людей".

—o—

Після цих слів Тарзана Люкеді хотів іти геть, але тут несподівано почувся галас знадвору й видно було біганину заклопотаних людей. Скоро почувся плач дітей і крик жіноцтва. Щось сталося несподіване. Потім почав вибивати свою однотонну музику деревляний терабан, що бив на трівогу. Два вартівники вскочили до куріня, де був Тарзан.

—o—

Від них Люкеді довідався щось таке, що кинуло його в жах. Вартівники подалися геть, Люкеді впав на долівку куріня й у розпуці вигукував: „Вони йдуть! Вони йдуть!" Тарзан зрозумів, що сталося щось страшне для дикунів. „Хто вони йдуть?! Хто йде?!" — питався Тарзан переляканого Люкеді. „Люди затраченого племени йдуть! Чуєш? Вони йдуть проти нас і нема порятунку від них!"

—o—

Вигукнувши свою відповідь, Люкеді забився в кут куріня. Тарзан був далі прикований ланцюхом до стовпа. Він бачив, як дикуни племени Баґего втікали в страху, перебігаючи площу перед курінем. Нарешті вже почали появлятися якісь дивні постаті, що гналися за втікачами, а декого вони вже схопили в свої руки. Що тепер буде з Тарзаном? Хто то ті „затрачені"?

—o—